

چہلت چہیل مشکوکت چہلا کلا کی ہاتھ
 اور دست رو باولی موہن موہن بہانت
 مانو بہرن پان پر کام منتر کی پانت
 تابہہ کوپ تاکن نکس چلی کنول نکھ چاڈہ
 ٹہٹ کی دیکھ میور کریو کچ گر کی کراڈہ
 گوری بہوری کورٹی تہوری بنیس سنائی
 بہوری بہوری بات سون چورت من کو آئی
 لست سیت پختوریان انگ کیسری رنگ
 کنک بیل سی جھلملی بال چاندنی سنگ
 پیہ تیرت پریت کون پگ گہہ کر منہار
 ہشت ہنست ستہرات ورگ للجات رجوہار
 ہیج اچائی انگڑائی پن پیہ جنائی جہائے
 چٹ پٹ ہرہرنی کٹی ٹھگ لاڈ و دکہرائے
 ہرمرلی ہر کی لئے دہری اروج بنین
 راگ رنگی پر بین تیرہ کری ہی پر بین
 کہیلت پہاگ ہلاس سون بہاگ ہری لکہہ تاہنہ
 موٹھی داڑگلال کی من کیو موٹھی ماہنہ
 جہک جہک کہیلت ہی للی جہومر سکھن سماج
 جہوم جہوم من جگت کی پرت پگن پر آج
 ہونہہ چڈہائی جنائی رسن جہونٹھ مان جنائے
 انہت ہی پیہ من بہتو الو بہن اینہہ بنائے

گہٹ لے لکھاٹ چلی الی نٹ کی ستمکھ ہوت
 گہٹ پٹ کی سدھ گھٹی مشکی مکھ کی جوت
 لہن چلن کی نام سن گری گہوم کی بہوم
 پیارین پیاری لکھ پیار پران وئی مکھ چوم
 پھاگن مانس نہ آئی ہو پیار سے پرانن ایس
 کہندی ہوری لپٹ سنگ کہہ ہین پران اسپس
 کہہ کہہ اٹھت جری جری گہری گہری وہ بال
 چل کی نیک بلو کئی اہنین ہت کو بال
 کہت سپس کرد ہر سنون سیام بام پرانن
 کٹھ نکت سانک رہی سو وکرت اسپس

(۴) میر عبد الجلیل بلگرامی نور اللہ ضرہ مکہ

پیشترنی قلم واسطی نثر ادگوش مستعان را از تصانیف والاچہ حجازی وچہ
 عراقی نواختہ۔ اینجا شکر ہندی می افشانند و طوطیان ہند را غذا سے روحانی
 می رسانند۔

رتبہ عالی ازان برتر بود کہ لب بہ ترہات شاعری سیا منظومات ہندی کشاید
 و زبان مختاط را بہ گفتگوی دور از کار آلاید لیکن احیانا اگر تفسیدہ جگر سے التماس
 معالجہ می کرد بنا بر جامعیت فنون تباشیری ازنی ہندی برمی آورد چنانچہ خود
 می فرماید

شعر گر فصل من پنوشیدی . می شدم در فن سخن اقدم
 مگر پرسی ز جامعیت من . میر خسرو دہد جواب نعم

مصروداگر بن مصر ہر پیش کر از براہمہ معتبر نگرام است و در فنون سنسکرت
و بہا کا مسلم خاص و عام۔ و علامہ مرحوم و را بہ ملازمت امیر الامرا سید حسین علی
خان رسانید و در سلاک نداء نواب مسلک گردانید۔ دوہے در مرثیہ آبخناب نظم
کرده و بیان واقع بہ عالم اظہار آورده کہ

”ہوئے ہویے گا ایسوکینین سو سیل
”جیسے احمد نند جاگ ہوی گیز میر جلیل“

از غرائب اتفاقات آنکہ چون این دوہے را عدد کرده شد بی زیادت و نقصان
تاریخ برآمد۔ رحلت آن جناب بیست و سوم ربیع الآخر سنہ ثمان و ثلثین و
مائتہ و الف (۱۱۳۸) واقع شد۔

از منظومات عالی ”سکھ نکل“ در وزن بھروی ست۔ این چند نکل از ان چمن چیدہ می شود۔

النام پوتھی پر لکی ایضہ بھائی	جیون جڑائی کوٹیکو بہال سہائی
کیس پاس کی پھانس پھانسو لوگ	ایک سیام تم اویری الگ سنجوگ
پہلواری گھونگھٹ کی یاتین جات	سمن پاس بن چمانین نہیں بہات
واپول نزل تین در بن ہار	پرت انت جھونٹھی کی مکھ چہار
دائل وکھی پرن با ڈہست جوت	دت چیکنون وکھی ہست کوت
لکھ پوت واکریوان اتہہ ابھرام	ہوئی اتیت کر ڈاری سیری سیام
شکھ نہر جھوموری دھون کیا کوئی	کری لاک جھان پھریو بہت تھان کوئی
نکھس جھلک ہندی شگ بون دین	چنین لال تریچین ڈاک نوین
بہاد نا بہہ کی تر کو کہو نجات	کھول کلی لوموندی بہلی یہ بات
بینی پیٹھ دودل متو جو کین	لابنی چکلی پاتن من ہر لین
چکل جنگھ سومون اٹکو جاے	انت باند بہت گنہی کہنیں لاسے

کنول سا بچہ موندت نہیں کوس سکور و اچرن کونڈت انجل جور

فاز منظومات والاہست این چند دوہرے

پہلواری جگ میں سے سیچت لی لی باس
 سوکھی روکھ پلاس کون رت بسنت کی آس
 رہنی سجنی پیہ سنگ پاؤن روپ بھات
 اب پریتیم پھری بھی پاؤن پک کی بہانت
 تونا ساکی ڈاہ کی کیر لگی جیتہ کوچ
 رہر کہو ٹونٹ کری کہی دیت ہی چونچ
 پیاری تیری چرن کی کہون کہان نو بھید
 چہن پچھرت جاکی پری جہاوان چہاتی چھید

(۵) سید غلام نبی بلگرامی

ہمشیر زاوہ میر عبد الجلیل بلگرامی - ترجمہ اور فصل اول جلوہ پیراست

و درین فصل نیز بہ اداہای نازک ہوش ربا

اگرچہ حکمش در قلم و سخن فارسی و ہندی نفاذ دارد۔ اما بہ تسخیر سواد اعظم ہندی

نوعی پرواختہ کہ سرکشان پای تحت سخن رایک قلم از اوج غرور انداختہ۔ الحق ہیچ

طوطی در ہندوستان بخوبی کلکش شکر افشانی نمودہ۔ وہیچ طاؤسی درین بوستان

بہ نیزگی فکرش باں و پر نکشودہ۔ جو ہر تیغ ہند از نیزہ حطی بہ این حسن و انمودن جز

او کہ می داند۔ و چاشنی نیشکر ہندی از قلم واسطی باین لطف متیاساختن جہواو کہی

تواند۔

میرزا محمد امین چون قصائد عربی نظیر و اشعار ہندی میر شنید۔ حطی کرد۔ و این

قطعه در سبک نظم کشیده

دزین زمانه که ارباب فضل کیاب است ز بلگرام دو شخص اند در سخن استاید
یکی امام زمان سید غلام علی کسی به شعر عرب مشن او ندارد یاد
وگر جهان هنر سید غلام نبی رساند فطرت او شعر مندر راه مراد
نگاهدار الهی همیشه ایشان را بمذسیل عمر پی و آلیه الا حجاب
میرزا جاجانان منظر دهلوی سلمه الله تعالی فن شعر مندی از میر غلام نبی
اخذ نمود-

از نتایج فکر او "سکه نکه" صد و هفتاد و هفت دو با است که آن را "انگ
درین" نام گذاشته و دیگر "تایکا برن" که در سنه ۱۳۲۲ هجری و پنجاه و چهارم هجری
تصنیف کرده و مطابق این سال دو با در خاتمه کتاب درج نموده و "رس پر بوده"
نام مقرر ساخت معنیش آنکه ازین کتاب تسلی و خاطر جمع در بیان رس می شود-
مخفی نماند که نزد اهل هند مقرر است که تغیر و کیفیتی که در انسان از دیدن یا
شنیدن چیزی پیدا شود- و بعد از آن استغراق کامل دست دید آن را "رس"
گویند و آن نه حالت است- و کتاب "نورس" که ملاحظه موری و بیجا چه آن نوشته
این معنی هم دارد- نور بهتر را گویند- از آن نه حالت
اول- "سنگار رس" که عبارت از کیفیت کمال محبت است که مرد را از دیدن زن
یا شنیدن اوصاف او پیدا می شود و همچنین کیفیتی که زن را از دیدن مرد یا شنیدن
اوصاف او بهم می رسد-

دوم- "لاس رس" که عبارت از کیفیت کمال ضحک است-

سوم- "کرن رس" که عبارت از کیفیت کمال غم است-

چهارم- "رود رس" که عبارت از کیفیت کمال تهور است-

پنجم - "سیر رس" که عبارت از کیفیت کمال شجاعت و سخاوت و غیره است

ششم - "بهیانتک رس" که عبارت از کیفیت کمال خوف است

هفتم - "بهیتنس رس" که عبارت از کیفیت کمال کراهت است

هشتم - "اوپهت رس" که عبارت از کیفیت کمال تعجب است

نهم - "بسانت رس" که عبارت از حالتی است که در آن حالت همه لذتها محو شود و

همه نیک و بد یکسان نماید - و اصل منشاء این حالت ترک و تحرید است -

و درین کتاب اکثر مقامات را که از مصنفین پیشین کم کسی به تحقیق آن رسیده میرسد

و نازکی تمام آن مقامات را حل نموده مثلاً فرق در میان اقسام دهبیرا و کهندتا و

فرق در میان پکن بد کد با و سوین دوت و فرق در میان کریا بد کد با و بود کد با -

و سبب جدا شدن انبه سبنوک و کهندتا و کرمبا و ماننی از هشت نایکا با وجود شریک

بودن این مجموع در اوستها بهمید که مراد از اقسام حالات است خوب بیان کرده -

و بیگ مقامات که تفصیل آنها اطالت می خواهد بوجه احسن ضبط نموده - و در ایجاد و اختراع

مضامین دقیق و خیالات نازک چه قدر قوت فکری صرف کرده - تمام نسخه از اول تا

آخر تمثیلات تمام دارد - و مجموع کتاب انتخاب و سحر حلال واقع شده -

و سوازی این دو کتاب کتب متفرق متضمن مضامین لطیف بسیار دارد و "سلیم"

تخلص می کند - لکن بعضی محو است یعنی کسیکه در رس محو باشد -

درین مقام صد و بیست و پنج دوا از هر دو نسخه به مراعات ترتیبی که در کتاب است

انتخاب زده - و چند کبوت چیده ثبت می شود -

اول - از انک درین

منگلا چمرن :-

سوپاوت یا جگت مون برس نیه کو بهاسے

جون تن من تین تلن لو بالن لٹھ بکاسے
 :- جو را برن :-

چند کہی جو رد چتی چت لینہون پہچان
 سیس اٹھایو ہی تم سس کو پاچو جان
 :- ارن مانگ پائی جت برن :-

تین مانگ نہ ارن کن دن جگت کون مار
 است پھری پرنی دہری رکت پھری تردار
 :- پہونہہ اینتھ برن :-

اینٹھن ہون او ترت دہنگ یہ اجگت کی تان
 جیون جیون اینٹھت بھرو دہنگ تیون تیون جڈہت ندان
 :- کمرن مکت برن :-

مکت بھٹی گھر کہوئی کی بیٹھی کانن جاے
 اب گھر کہوت اور کی کیجی کہا اد پاسے
 :- جتر برن :-

ترنگ دیٹھ آگین دہرین برنین دل کے ساتھ
 تیوری چکہ مکہ کی جگت کیو چہت سب ہاتھ
 :- کاجر برن :-

ری من ریت پتھرہ تیہ نیمن کی چیت
 بکہ کاجر نچ کھائی کی جیہ اورن کی لیت
 :- کاجر کورین برن :-

تیہ کاجر کورین بڈہی کیہ پورن کب پچھ

لکھیت کہنجن اچھ کین پچھ الکچھ پر پتھ
 :- نترن کی لال ڈوری برن :-
 انجن کی دورت نہیں لوین لال ترنگ
 کورن پک دورن لگت تور پورن کو رنگ
 :- ناسکا برن :-

چھاک چھاک تو ناک سون یہ پوچھت سب گانو
 کئی نو اسن ناس کی طیو ناسکا نانو
 :- لنکن برن :-

تھک لتکن نتھ پاس لئی پائی ناسکا ساتھ
 مار مروریو جگت تیونٹ نٹ دولت ہاتھ
 :- پناری برن :-

للت پناری کلت یون لست ادھر سکھار
 منون اہی بہاست پریو چھہ انگری بہار
 :- ادھر برن :-

تیرس رتیا دوہن سس ایک روپ نجہ ٹہان
 بہور سانجھ کہہ ارئی بہئی ادھر تو آن
 :- مہندی برن :-

بارہ منگل راس کن سوئی سب مل آئی
 اچھ دو ہتھیرن دس نکہن مہندی بہئی بنائی
 :- سکھار تا برن :-

لگت بات تاکو کہیان جا کو سچھم گات

نیک سانس کی چھوک میں پاس نہیں ٹھہرات
 :- رومادول برتن :-

امل اودرو اسگہر میں رومادول کی بھیکہ
 پرگہٹ دیکھتی سانس کی آواگون میں ریکہ
 :- پیٹھ کی نال برتن :-

نہیں پٹاری پیٹھ تو کینھو دیٹھ بچا ر
 دہک گئی بہہ بہارتین بینی کی سکھار
 :- کٹ برتن :-

سٹیٹ کٹ سچم نپت تکت ندیکہت نین
 دیہہ مدہ یون جانی جیون رسنا میں بین
 :- جنگہا برتن :-

سیس جٹا دہرمون گمہ کٹری رہن ایک پای
 اپتی تپ کہ لی تیو بہین نہ جنگہہ سبہای
 :- پگ تل برتن :-

لکہہ پگ تل کی مرو لتا کب برنت سکچا نہہ
 من تین آوت جیہہ لون مت چہالی پر جا نہہ
 :- نکھ برتن :-

دوت وا اوت نکھن کی بہنی کون کب ایس
 پای پرت چہت جاہ کو بہیو چند پیہ سیس
 :- تترپ انگ برتن :-

لکہہ سیس بز کہہ چکور ادرتن پانپ لکہہ میں

پگ پتلیج دیکھت بھنور ہوت نین

دوم۔ ازرس پر بودہ

:- پریت بھاو:-

توہست تو ترینہ کو اچھو ہرہید آئی
سرت سئل سیخت رہت سپہل ہون کی جائی
:- سکیا:-

دہرت نہ چو کی نگ جٹی یاتین ارہین لائی
چہانہ پری پر کہہ کی جن تہہ دہرم نسائی
:- الکت جو بنا مگر:-

یون بالا جوہن جہلک ار جن مین در سائی
جیون پرگنت من کو پچن بیہ پترن مین آئی
:- نو جو بنا مگر:-

جیون بیہ تھہ باڑہت کلا جوہن سیس ادہکات
تیون سسٹانس تھرگہٹ چہب وت پھیت جات
:- پنچھ:-

است مین توارج ازکست جہلک سبھائی
اکس نکس سب تین کی پری جین مین آئی
:- گیابت جو بنا مگر:-

سکھن کنتہ لون تہہ نین کج تک بہس لجات
مانو کبل کلین جتی اپین ہس رہ جات

— اکیات جو بنا مگر ہا:—

داون باندر ہی سانس میں ہو سکھن سون لائی
 سومیرین بیہ تہور ہوئی بیہ میں اسی آئی
 — نیو دہا مگر ہا:—

سکھن کہین لال آہرن نیک نہ پھرت بام
 من ہین من سچت ڈرت بہرم لال کی نام
 — بشریدھ نو دہا مگر ہا:—

ہنست ہنست رت بات لہریون روئی کہہ تیہہ
 دہک دہک جیون وامنی نا جہین برسی مینہ
 — پنخہ:—

تیہ اکیان ارگیان میں پریم نہ دیت جائی
 جن گنگ یہہ پائی کی رہی سرستی بہائی
 — مگر ہا کی سرت آنت:—

یون میخت کو اوللا ابلن انگ بنا عی
 ملی پہپ کی باس لون سانس نہ پاٹی جائی
 — مدھیہا:—

پیہ تیہ پلن کپاٹ کٹ نہ کہہ لیہہ درگ کور
 کہلت پریم کی جو زمین مندت نیم کی جو
 — پنخہ:—

رضین من پادت نہیں لاج پریت کہ انت
 دہون اورا پنچو ہرے جیون بہ تیہ کو کنت

—: مدھیہ انت کا ما:—

یون تہ نہین لاج مین لست کام کی بہائی
 ٹیوسبلل مین نہہہ جیون اوپرہین در سائی
 —: مدھا کی پرت:—

کان پرت مرگ لون پری مرچہ لن کی پران
 کنٹھ ٹھنک نوپر جھنک دھن لئی جب تان
 —: مدھیہ کی پرت:—

دست رمن پرت یون لاج دن میں چھاک
 جیون رتہہ ہانکت سار تہی دھون لیک کون تاک
 —: پروں یا:—

جب بنتا برکھ راس مین رب جو بن چمکائی
 دن تہن پرت دیوس مدہ لاج سیت گہٹ جائی
 —: پروں یا کی سرتانت:—

ڈہرک پری کہون اریسی نکہہ کچ سسہس سہائی
 تھن چھپیو منون کر سکھرو تچ نکس در سائی
 —: مدھیہ ادھیہا:—

لکھت ہتی درگ کل لئی چور بدن رب اور
 اب انھہ انن چند ہت کر بو نہین چکور
 —: مدھیہ ادھیہا:—

یہی بڈ آئی تم رکھی میری ہت ٹھرائے
 ہاتھ پرت ہو اود کی پائین پرت مو آئے

:- مدھیا دھیرا دھیرا :-

کت بنولیت نھڑکی یہہ پونچت گہہ ہاتھ
دھن آنسو اگھن بوند لون جھری بات کی ساتھ
:- پرور بادھیرا :-

پاگ دھرن پیری کھری پیہ مکھ پری ہنار
پہول جھری کرین دھری آنکھ بہری جھہکار
پرور بادھیرا دھیرا

نین لال تک رس دری کچھونہ بولی بال
بانہہ گہت ہین لال ارہنی تورا مال
:- جیشٹھا کنشٹھا :-

کن پچتر یہ کھیل بل دینہون تھین سکھائی
موٹھ ماروا کی درگن موکھہ مانند دہائی
:- پرور بادھیرا :-

ڈری گانٹھ جو بال ہیہ ہی نہ کھون ناٹھ
پرگٹ بال مدہ گانٹھ لون بہئی گہت ہین ہاتھ
:- اوڈاپا پرکیا :-

نین اچل چل منج تو دوا و بدہ من رنج
نچ پت لاگت کج ار اپت لاگت کھنج
:- انورٹاپا پرکیا :-

روکھی ہو جن باس لون چوری دیت جینائی
بنان جڈہین سرنیہ جو جڈہیون نیہ سہرائی

تسہ سا مانتیا:-

مکت مال لکھ دہن کہیویہ اجکت ہے نا نہہ
گنگ تھاری ار بسی شو میری ار مانہہ
:- انیہ سینہوک دکھتا:-

تیری پاس پر کاس پر نیہ سباس بسائی
موکارن لیاٹی نہین آئے آپ لگائی
:- پریم کرتیا:-

پیہ مورت میری سدا را کھین درگن بسائی
ڈریت گوری دیہہ یہہ مت سوزی ہوئی جائی
:- روپ کرتیا:-

جوین لہہ ان روپ ٹہنگ اوہت گت یہ کہین
آپ جکت کون مار کے ہتیا موسر دین
:- مانتی:-

دہرت مانتی درگن یون انسوا بند بسال
منون مانسر کنول تین جہرت مکت کی مال
:- سوا دہین پتکا:-

نرکہہ نرکہہ پرت دیوس نس تہ چکہہ پیہ مکھ اور
کمل جان ال ہوت ہین سس انمان چکور
:- انکٹھا:-

سکھی کہا چہ ساج کی آج نہ آئی نا کھہ
گرہ یہوبلی کہگن لون پھری مومن سوچن مانہہ

:- کہندتا :-

پیتن مکہ لکہہ لون دری تہہ چکہہ انسوا آئی
منون مدہ کر مکزند کون اگل کئی پھر کہا ئی
:- پیر لبد ہا :-

لکہہ سنگیت سولون رہی یون تہہ نار نوا ئی
منون بنی شیوکی کر ئی سبل کام کون پائی
:- گلنہ تر تا :-

الی مان آہ کی دسی جہار یو ہر کر نیجہ
تیو کردہ بس نان چہ تواب چہوٹ ہی دیجہ
:- باسک سجیا :-

تہہ سکہہ سیج پچھائی یون رہی باٹ پیہ ہیر
کہیت بنائے کسان جیون رہت پیخہ اویر
:- اچھارکا :-

ایسین کامن لاج نین پیہ بین اگنت جائی
جین سلتا کو سئل پون سامھین پائی
:- پنخہ :-

انگ چھپاوت سرب سون چلی جات یون نار
کہولت نج چھٹا چنتی ڈہانیت گھٹا نہار
پرو گہٹ تپکا

نس جگای پراتھ چہت پران مجوری ہال
انگ نگرین برہ یہہ ہیو شیو کتوال

—: کمکھت تپکا:—

پھلین پاکہ نہ آہو جو اسا ڈہ کی مانس
پر تمہ جہڑ چیت باس لون نکسی پیہو سانس
—: کچھت تپکا:—

پیہ کی چلت بدیس کچھو کہہ نہہ سکی بچور
چرن انگوٹھاتین رہی داب پچھورا پچھور

کردی یہ جو چکنین ہرنت لائے سینہ
برہ اگن جو چھتک بین ہون چہت اب کیہ
—: کمکھت تپکا:—

ہراون سن پتہک مکہ اگن ہر کہہ سینہ
نکہہ تین سکھ لون بال کے بہتی چکنین دینہ
—: کچھت تپکا:—

آوت لہہ گہنیام کی آن دیس تین پات
چیلہ ہوئی چکن لگیونیہ نہی کو گات
—: آگت تپکا:—

سکھی پچرن سسر کی ہوئی لہہی ترنت
بیل روپ پر پہلت بہی لہہ بسنت سوکنت
—: آگت تپکا:—

کیہون اوکن انگ کو لکھین نہ ہت کی جور
پیہ مینک مکہ کی بہی رونی مین چکور

—: مدہما:—

پیہ سنگہ سنگہ رہت بکھہ بکھہ ہوئی جات
تیہ درپن پرت بنت لون تیری گت درسات

—: ادہما:—

جیون جیون آدرسون لئن پانپ دیت بنائی
تیون تیون یہامن ہین لون کہن کہن انیٹھت جائی
—: پت نایک:—

جب تین لائن رون کو کون لے آئے سنگ
تب تین شیو لون اپنی کر را کہی اردہنگ
—: انکول نایک:—

نئی بسن جب ہون سجون تب پیہ بھرم لچاٹھ
بن پر کہے دہن بچن کی ہیر سکت ہین ناٹھ
—: وچھن نایک:—

ساگر وچھن دہن کی سم برنت ہین پمیت
وہ ندین یہ تین سون ملت ایکہی ریت
—: سٹھ نایک:—

ہیر ہیر بکھہ پھیرکت تانت بہو نہ نہ ندان
بانن بدہ کا ہون نہین را کہی چڈھی کمان
—: دہرشٹ نایک:—

کاہہ گیوہی آپہین موہسو ہین کہاٹی
آج سمیس جاوگ لیٹن پھر لوٹت ہی پائی

:- اوسپت ناپک :-

آئی وہ پانپ بھری رمنین آج انہان
جنہ بوڈن نکس لکھین نکست بوڈب بران
:- بیسک ناپک :-

لال ادہر ہیرا رون جنہ سبرن تن ساتھ
دیجی کتھ دہن لیاٹے جو کجھی تنہ دہن لاکھ
:- روپ مائی ناپک :-

بار بار ہیرت کہا درپن مین چت لائی
تیک لکھونج بدن سون رادھی بدن ملائی
:- پروکھت ناپک :-

اگن روپ بن ری برہ کت جارت ہی موہ
تہ تن پانپ پاسی کے بور مار ہون توہ
:- سرورن درس :-

جب تین موہ سناٹی تون کہے کا نہہ کی بات
تب تین درگ مرگ لون چلی کانن ہین کون جات
:- سپن درس :-

جاگت چور جو پائی دور لاگے ساتھ
سپن کوجت چور کیون آوی اپنن لاکھ
:- چتر درس :-

پترہ چتوت چتر یون رہی ایک ٹک جوئی
متر بلوکت را دہی کہو کون گت ہوئی

— سوٹنگھ ورسن —

جیون پیہ وریگ لال بہنوت تیہ بدن کمل سکے اور
تیون پیہ مکھ سس کی بہی تیہ کی ٹین پیکور
— دووٹی برنن —

کیہی سکھ گھنسیام ہون آج پون کی رنگ
انھ چپلا چکامی ہون لیاسے تھاری انگ
— ہنایکا کی اسنت —

کسک کسک پونچرت کھاجک مسک انمان
کہسک چاسے گی ٹہسک یہ نیک سس سن کان
— پیرہ نو بدن —

کہا کہون واکا و ساجب کہک بولت رات
پیوسنت ہین جیت ہی کہان سنت مرجات
— ہسنت رت برنن —

کہون لیادت بکست کسم کہون ڈلاوت پائی
کہون پچھاوت چاندنی مدہ رت داسی آئی
— شریدرہ بات برنن —

سرورمانھ انھاسی ارباگ باگ برماے
مندمنہ آوت پون راج ہنس کی بہاسے
— ہباک برنن —

کلپ برچھ تین سرس تو باگ درمن کون جان
ساگر نکسو نکھن کون، جل چنترن مس آن

گر یکم رت برن

دھوپ چنگ کر چٹیک ار پہانسی یون چلائے
مارت دو پہر بیچ تیرہ یہہ گر یکم ٹھک آئے
- اپنھہ :-

چھت نہلی تل نیر جل دل سج چہت تین آئی
نرکھ نداگھ آیت کون چلیو بہان پین دلائی
- جل کیل :-

ہر چھیت یون تین کر لہہ جل کیل انند
منون کمل بہون اور تین مکتن جہورت چند
- پاپوس رت برن :-

پاپوس میں سر لوک تین جگت ادہک سکھ جان
اند بد ہو جائیں سدا چھت بھرت ہین آن
- اپنھہ :-

جہول جہول تیرہ سکھت ہین گنگن چڈہی کی ریت
آج کاٹھہ مین آئی ہین سر نارن کون جیت
سرور رت برن

چند بہان چمکای ار کہنجن درگ پہر کاے
سکل دہرا کون چہت یہ سروا پھرا آے
- ہمیت رت برن :-

ہنیت سیت کی درن تین سکھت نہ او پر جائی
رہیو اگن کون پاے کی دھوم بہوم مین چھاٹی

— سسرات برن —

پرگت کہیت یا سسرمن روکہہ روکہہ کی پات
پچہرن کون چت ہون دہرین سوکہہ جات ہی گات

— لیللا ہاؤ —

سیام بھیکہ سچ کی گئی رادہی ورپن و ہام
بھولیو بھیکہ جگت بھئی جت دیکھی تپ سیام

— بلاس ہاؤ —

درگن جور انٹھلاے ار بھوہین کر بلسای
کامن پیہ ہیہ گودین سود بہرت سے جامی

— للت ہاؤ —

سکل بہو کھنن کون جرب تو چہب رہی سنگار
پی کنھ بدھ انھ بہارئی پیہ مین جیہی نار

— پچہرت ہاؤ —

سیام لال ان تلک تو یہ رنگ کینون مال
سوتن کورنگ سیام دی رنگیو سیام کو لال

— بیوگ ہاؤ —

بات ہوئی سودورتین دیجٹی موہ سنائی
کاری ہاتن جن گہولال جونری آئی

— کلکنچت ہاؤ —

شوسر کی سس مین شوانک سچ چھانہہ ہرامی
ڈری جہکی روئی پھر ہنس آپ کون پائی

—: بچھرم ہاؤ:—

پیندی ارن کپول دی لال دتھونان بھال
ایختہ بدھ کنھ من ہرن یہہ چلی نویلی بال
—: ہودک ہاؤ:—

مانگ یچ دہر آنگری ڈانپ نیل پت بہال
اروہ نساکس چھپت پیہ سین بتای بال
—: ہرہ ہاؤ:—

روپ گرب جوین گرب مدن گرب کی جور
بان درگن مین مد بھریں آوت چلین ہلور
—: سو پتہا اواہرن:—

ایک سکھین کرلی پھریں ہننت چکورن دہای
ایک بہنور کی پھیر کون مارت چنور ڈلای
—: کاشت اواہرن:—

کرملتا اپہ کہٹی کمل مردلتا ہاس
تو توانن کی ملن کی سہرن را کہٹی آس
دہیرت اواہرن

چند جہان بدہ مکہہ رچی تن چپلا سو ٹھان
تا پراوب دہری کہری تو تور پوجی آن
دہیرت اواہرن

دہپ تھاری نیہ کوربت رہت ہیہ مانھہ
بات چہون دس کی سہی ہجرت کیسہون ناہنہ

:- آٹھ ساٹھ نوک بہاؤ :-

پیہ تک تہک اوہ برہن کہہ پلک سوید تین جہاے
ہوئے برہن کنپت گری تہہ السوا و صہراے
:- سنگار رس او اہرن :-

موہن مورت لال کی کامن دیکھ سو بہاے
دیکھ چہکی موہی جٹی تھکی رہی تک لای
سچوگ سنگار او اہرن

لی رت سکھ پرت جیون رچی پریا اور میت
راو نو پرن ہن بہی ایک رستان کی جیت
:- آٹھ چوگ دارہ ستر تراگ :-

جاہ بات سن کے بہی تن من کی گت آن
ناکہہ دکھائین کامنی کیون جھین مو پراں
:- پوریا تراگ ہن ورشتا تراگ :-
ہن شکیا مانہہ متھہ دیکھہ رٹی کون دار
مومن ماکن لی کٹی دیہہ وہی کون دار
کرمان او اہرن

پیہ درگ ارن پتی پتی بہہ تہہ کہہ گت آئی
کمل ارنیا لکھ منون سس دت گھٹی بنائی
:- وان اپائی :-

پٹھی ہن سچ گرن کنہ لال بانٹی پھول
جھہ لہہ تو بہیہ کمل تین گدہ ہن مان ال تول

کھید پائی

دوس گہن کی آنچ تین تون جن جاری نانہہ
تختہ ترور دہیت نہیں رہیت جاکی چھانہہ
— پر سنک بدھیس اپائی —

کمت پران جورین کون تپوت بین کرمان
تی سنب چکئی ہونہہ کی اگلی جنم ندان
— پر پاس پوک —

سوامناون کون گئی برہن پہپ منگائے
پرست پہپ ہشتم ہی تب شیودی چڈہے
— کرنا پوک —

سکہ ائی سنگ جنہ تی گئی پیہ مم رچہا کاج
سوہ پران دکھ پاسے کی چلیو چھت ہی آج
سندیس

پکڑ بانہہ جن کردئی برہ ستر کے ساتھ
کپیوری وانٹر سون ایسی کھیت لائتہ
— پائی —

بتھا کتھا لکھ انت کی اپنین اپنین پیہ
پائی وے ہین اور سب ہون دیہون یہہ جیہ

دیگر نایک برنن بزبان ریختہ ڈرورن رباعی بستہ کہ این دور باعی ازان

اسکیا

از بسکہ چا دوست ہی وہ مایہ نازہ اس طرح سون ہی اس کے سخن کا انداز

خامے کی زبان سون جیون نکلتے ہیں حرف پر کان تک نہیں پہنچتی آواز
۲۔ بشر بدہ بنو دہا

آئے ہیں اگرچہ خوب ایام شباب پر کچھ اس کا چھٹا ہے اب خوف و حجاب
تدبیر کئی رہی ہے یون نایک پاس جیون آگ میں زور سین دوا کے سیاب
— نعت —

نور اللہ تین اول نور محمد کو پر گٹو سپہ آئی
پا پھین ہی تہون لوک جہان لگ اوسب سرشٹ جو در سٹ دکھائی
آو دلیل سوانت کی کئی سلین جو بات بھی من پائی
تولون نہ پاوی الہ کون کیہون جو لون ٹخہ میں نہ سمائی
— منقبت —

پر کھو کون نہ جینہوان من میری ایک چھن بیدا و پران کو کیونہ چیت چاوری
تج دوار ایس کو نو ایسیس مانس کو پیٹ ہی کی کاج سب لاج کہوے باوری
ایسوی ندان جاہ آج لونہ آیو گیان کیہوں نہ تجھی اجان اپنو سہاوری
بہر یو اپرادھ تہو ڈرت نہ تل آوہ شاہ مردان جو بہوسی ایک راوری
بشر بدہ بنو دہا مکر ہا کبیت

اوجک ہیں آئی بال نینن ہمار لال بیٹھ گئی تھخہ کال آپ کون چھپائے کے
چنچل چتون چت چھین ہر رسلین کون کر کری کیل بہون مرجھائے کے
تاہی سی سپہ پاس آڈاؤ سلین کے آون تہ کی رہی ہی چھب جھائے کے
بادھک جیون چوٹ کے دت پھر اوٹ اوٹ مرگ لوٹ پوٹ بھین کھج لیت جائے کے
— ترنائی اگم ریت برینو کبیت —

آوت بسنت ترنائی تر ترنی کے پات گات ارنائی دورت پنیت ہے